

JÚLIA HERKU, JONGE THEOLOOG DES VADERLANDS:

‘Als je oprechte belangstelling hebt, kun je veel voor jongeren betekenen’

‘Theologie, is dat iets met dieren?’ Die vraag kreeg Júlia Herku (21) van medeleerlingen. ‘Ze dachten dat het een soort biologie was. Zelf ben ik ook een vreemde diersoort in hun ogen, dat zorgt vaak voor leuke gesprekken.’ Inmiddels is Júlia – spreek uit: Joelia, haar vader is Hongaars – vierdejaars aan de Christelijke Hogeschool Ede. Ze studeert af in *Kerk en theologie*, een studie met het oog op een baan in de kerk, en loopt stage bij Baptistengemeente De Rank in Utrecht.

Afgelopen november werd je gekozen tot Jonge Theoloog des Vaderlands. Wat doe je dan?

‘Die positie mag ik invullen zoals ik zelf wil. Ik heb vooraf een projectplan ingediend, op basis daarvan ben ik ook gekozen. Ik combineer het met mijn afstuderen en stage, waarbij ik onderzoek doe naar de relatie tussen gezinsstructuur en godsbeeld.’

Het gezin waar je uitkomt heeft veel invloed op het ontwikkelde godsbeeld, dat is de belangrijkste boodschap waarmee je als Jonge Theoloog de boer op gaat. In het promotiefilmpje vielen twee dingen op: je komt uit een pleeggezin en je doet veel met beeldende kunst. Beide zeggen iets over godsbeelden. Hoe zit dat met het pleeggezin?

‘Vanaf mijn vierde hebben mijn ouders pleegkinderen in huis gehad. Eerst deden we het als gezin, nu doen ze dat als werk. We zijn dus

een echt gezinshuis. Ik zag op jonge leeftijd al dat geloof anders ervaren werd door de kinderen. Ook kinderen die vanaf hun tweede al bij ons woonden, ontwikkelden toch een ander godsbeeld dan ik. Dan werd er een hele dienst gesproken over de liefdevolle vader en zat er een zusje naast me dat haar eigen vader niet eens kende. Er vond een soort miscommunicatie plaats tussen de kerk en de mensen die uit een complexer gezin komen. Bij mijzelf heeft onze gezinsituatie mijn godsbeeld ook beïnvloed, omdat je als kind al veel met lijden te maken hebt. Dat doet wat met je, al ben ik nog altijd heel trots op mijn ouders wat zij voor die kinderen gedaan hebben. Ik ging minder snel met mijn probleem naar God, omdat ik vond dat Hij zich eerst maar moest bezighouden met de kinderen die het zoveel moeilijker hadden dan ik. Tijdens mijn afstudeeronderzoek ontdekte ik bij mezelf dat ik ook naar God toe mag gaan en daarin kon groeien.’

Wat heb je precies onderzocht?

‘Je moet dat natuurlijk afbakenen, dat heb ik hier binnen deze Baptistengemeente gedaan. Ik heb een enquête uitgezet en veel gesprekken met mensen gevoerd over hoe iemands godsbeeld is en hoe zich dat ontwikkeld heeft. Uit wat voor gezin komen ze, wat was de opvoedstijl? Daarin merkte ik dat hechting een belangrijke component is. Naarmate je geleerd hebt je te hechten aan je aardse ouders is het ook gemakkelijker je te hechten aan God. Tegelijk hoorde ik ook veel verhalen waaruit bleek dat God compensatie voor hen vormt, dat ze bij Hem vinden waarin ze thuis teleurgesteld waren.’

Zag je ook verschillen tussen jongeren en ouderen?

‘Veel leden uit deze gemeente komen uit de gereformeerde hoek, ze zijn op latere leeftijd bij de Baptistengemeente gekomen. Bij hen zie je vaak een ontwikkeling van een meer hiërarchisch godsbeeld met veel gezag naar een liefdevolle God. Bij jongeren kom ik dat niet tegen, bij hen begint het al bij een liefhebbende God, iets wat later vaak nog wel verandert. Dat klopt met wat er in de samenleving gebeurt: er is minder respect voor mensen als de burgemeester of de politiemanager.’

Wat verandert er bij jongeren?

‘Als het goed is, is een godsbeeld altijd in verandering. Als je je geloof behoudt, Gods Woord leest en je je verder ontwikkelt, verandert het ook. Hoe dat zich verder ontwikkelt heb ik nog niet goed kunnen bekijken, bij jongeren was mijn onderzoek vooral een nulmeting. Ik wil de resterende maanden van mijn stage gesprekken voeren om dat meer in beeld te krijgen.’

» Er zat een zusje naast me dat haar eigen vader niet kende «

En hoe zit het met de kunst? In het filmpje maak je een schilderij en je pleegzus ook.

‘Ik heb altijd een groot hart voor kunst gehad. Ik heb ook overwogen aan de kunstacademie te gaan studeren. Soms maak ik een kunstwerk bij mijn preek. Ik zat met mijn pleegzus in het filmpje om het contrast te laten zien. Zij heeft altijd moeite gehad met een genadevolle God. In haar schilderij ging ze in kleuren van donker naar licht. Met jongeren wil ik daarmee aan de slag, om iets abstracts als een godsbeeld tastbaar te maken in een schilderij. Waarom gebruik ik deze kleur? Waarom deze vorm? Tekenen ik God groot, of juist kleiner dan ik ben? Dat helpt om over God na te denken.’

Hoe kunnen jongeren een band opbouwen met God?

‘Uit mijn onderzoek bleek dat gemeenschap heel belangrijk is, ergens bij kunnen horen. Goed georganiseerd jeugdwerk, clubs en catechisatie. Bij het vormen van het godsbeeld bleken jeugdwerkers en kinderclubleiders heel belangrijk, die werden vaak in één zin genoemd met ouders.’

Waarom is dat zo?

'Het geeft jongeren de gelegenheid om geloof te ontwikkelen buiten het gezin. Even sparren met andere tieners, uithuilen bij een jeugdleraar. Vragen kunnen stellen die je niet zo snel aan je ouders zou voorleggen. Twijfel over het geloof uitte ze ook gemakkelijker bij anderen dan thuis. Ik heb zelf in de tienerleiding van de kerk gezeten, tijdens kampen gebeurde er altijd iets magisch. Als je een week samen met de tieners bent, vorm je een gemeenschap met elkaar waarin iedereen kwetsbaar en eerlijk durft te zijn.'

» Teken ik God groot of juist kleiner dan ik ben? «

Wat is daarnaast nog meer van belang?

'Dat ze de waarde van de Bijbel gaan ontdekken. Jeugdwerkers zouden ook bij veel vragen de Bijbel erbij moeten pakken, zodat jongeren gaan zien dat wat gezegd wordt ergens vandaan komt. Jeugdwerk leiden is praktisch voordoen aan jongeren hoe het moet, geloven en leven met God. Voorleven, laten zien wat het echt voor je betekent. Daarvoor zijn jongeren heel gevoelig.'

Hoe zit het met de zondagse dienst, spreekt die hen aan?

'Dat hangt ervan af, er zijn zoveel verschillende diensten. Met mijn vriend kom ik vaak in een hervormde kerk. Daar zijn jongeren bezig hun eigen jeugddiensten op te zetten, omdat de gewone dienst hen niet aanspreekt. Hier in de Baptistengemeente hoor ik dat geluid niet zo. Predikanten hebben de neiging langdradig te zijn, dat moet je jongeren niet aandoen. Ze hebben een korte spanningsboog, dus houd het kort en bondig. Laatst hoorde ik van een jongere die zei: waarom wil iedere kerk graag hip zijn voor mij? Ik wil helemaal geen hip meer. Dat vond ik een mooi tegengeluid.'

Hebben ze misschien het idee dat er dingen voor hen bedacht worden? Dat het overkomt als trucjes?

'Ja, dat herken ik wel. Online volgen ze vaak diensten van Amerikaanse megakerken. Dat spreekt aan, maar is niet het meest duurzame als je in Nederland woont en hier christen wilt zijn. Je kunt jongeren tegemoetkomen, maar laat ze vooral ook de waarde van de traditie zien.'

Hoe belangrijk is de omgang met oudere generaties?

'Als dat kan, is het goud waard en cruciaal voor de

» Waarom wil iedere kerk graag hip zijn? «

jongeren van nu en vooral ook Gen Z. Deze jongeren zijn erg met hun eigen problemen bezig, zitten in hun eigen wereldje. In de kerk kunnen generaties met elkaar optrekken, dat vind je ook in de sportclub, maar dat is toch anders. Voor mijzelf is het contact met andere generaties belangrijk geweest, ze kunnen je uit je getwijfel trekken, laten zien dat je niet gek bent als je ergens over plekert: iedereen gaat weleens ergens doorheen, maar meestal komt het goed. Aan die wijsheid kun je veel hebben.'

Wat zijn de belangrijkste vragen waarmee jongeren zitten?

'Op nummer een: wie ben ik? En daarna: hoe vind ik rust? De burn-out cijfers onder jongeren zijn hoog, we zijn allemaal zo aan het haasten dat we aan onszelf niet toekomen.'

Als je lezers van OnderWeg een advies mag geven, wat is dat dan?

'Neem de tijd. Om jongeren te leren kennen, naar ze te luisteren, hun wereldje te begrijpen. Dat voorkomt ook dat je van een afstand een oordeel over ze hebt. Als je oprecht belangstelling hebt, kun je veel voor ze betekenen.'

ARIE KOK IS SCHRIJVER EN JOURNALIST

> Column

Herdenken... nu extra belangrijk

Wat een rotzooi is het nu in de wereld! Oorlogen in Israël, Oekraïne en veel meningsverschillen tussen mensen onderling. Hoe kan het dat er zoveel oorlog en ongelijkheid in de wereld is als je kijkt naar wat er tachtig jaar geleden in de wereld gebeurd is? Joden werden gehaat, ze mochten nergens meer naartoe, werden opgesloten in concentratiekampen of – erger nog – gedood. En waarom! Alleen maar omdat ze joods waren. Helaas zijn er nu nog steeds mensen of groepen die Joden haten. Mensen met nationaal-socialistische en anti-joodse opvattingen worden nu neonazi's of rechts-extremisten genoemd. (Extreem) nationalistische opvattingen zorgen ervoor dat mensen zichzelf super vinden en vreemdelingen in hun land als minderwaardig beschouwen.

» We vieren dat we in een democratie leven «

Helaas zien we de laatste tijd hierin veel gelijkenis bij Trump. Hij vindt zichzelf extreem goed. Hij is de president van de Verenigde Staten geworden en hierdoor een belangrijke besliser in de wereld. Hij geeft veel zijn eigen mening en legt deze ook aan anderen op. Verder maakt hij andere mensen belachelijk, zoals Zelensky (president van Oekraïne). Hij zegt dat Zelensky de oorlog in Oekraïne zelf is begonnen. Hij heeft zelf besloten dat de Golf van Mexico nu de Golf van Amerika heet. Hij vindt dat Groenland bij Amerika moet horen, hierdoor heeft hij een strategische plek in de wereld als er oorlog zou komen. Hij zegt zelfs dat hij van Gaza een vakantieoord wil maken. In de Eerste en Tweede Wereldoorlog zag je dit ook. Duitsland wilde steeds meer land voor zichzelf en Hitler vond zijn eigen wereldideeën erg belangrijk. Hij heeft ervoor gezorgd dat er zoveel mensen in opstand kwamen tegen het Jodendom. Ideeën en opvattingen kunnen nu sneller verspreid worden door sociale media. Als er nu iets op internet geplaatst wordt, gaat dat binnen enkele seconden de hele wereld rond. Helaas kunnen dit dus ook verkeerde ideeën zijn. Herdenken en vieren van onze vrijheid is daarom extra belangrijk. Door te herdenken, staan we stil bij hoe zwaar mensen het gehad hebben in de oorlog en de ellende die er geweest is. Ook vieren we met elkaar dat we nu in een democratie leven, waarbij we vrijheid van meningsuiting hebben.

LOUNA HARTOG (14 JAAR)

